

SACOȘU TURCESC

Sediul consiliului local: Sacoșu Turcesc nr. 98, telefon/fax 0256/411487;

Coordonate:
45°39'16" lat. N;
21°25'35" long. E;

Repere istorice:

-1321 - localitatea este atestată istoric cu numele de **Zekes** într-o diplomă a regelui maghiar Carol I;

-1411 - satul Stamora Română ajunge în proprietatea lui Toma Stamuri;

-1717 - Sacoșu (Turcesc) este amintit cu 80 de case, sub numele de **Fakosch**;

-1730 - în pădurile din preajma Iclodei se așază români refugiați din calea otomanilor;

-1823 - **Zsigmond Ormos**, în vârstă de 10 ani (viitor om politic, diplomat și om de cultură) este adoptat la Sacoșu Turcesc de un unchi al său mai înstărit;

-1868 - generalul austro-ungar **Cornest Kiss** donează o moșie în apropierea râului Pogonici unde sunt colonizați unguri care primesc loc de casă și două jugăre de pământ;

-colonia se va numi **Eötvösdalva**, după numele baronului **Iosif Eötvös**, ministru maghiar al educației, cel care a susținut înființarea la Cluj a unei universități cu predare în limbile maghiară, română și germană;

-1877 - la Uliuc au loc mari inundații;

-1936 - Sacoșul Turcesc avea 303 case, școală primară, casă națională, bibliotecă școlară;

-13 iulie 1946 - se naște la Berini **Nicolae Simu**, profesor, viitor director al Liceului Pedagogic „Carmen Sylva” din Timișoara;

-26 octombrie 1955 - se naște la Icloda **Florin Pascu Chiper**, solist instrumentist (saxofon) de muzică populară bănățeană;

-1957 - se naște la Berini publicistul **Cornel Bogdan**, director executiv al cotidianului regional „Ziua de Vest”;

-2002 - comuna Sacoșu Turcesc avea un număr de 2 849 de locuitori;

-2005 -austriacul **Johann Erbeck** pune în valoare pescăria de la Sacoșu Turcesc;

-2009 - **Ilie și Mărioara Belehuz**, crescători de animale din Sacoșu Turcesc, folosesc

pentru prima dată în Timișoara, în zona stadionului timișorean „Dan Păltinișanu”, un echipament de distribuție automată a laptelui proaspăt obținut în gospodăria lor din sat;

Populația stabilă la 1 ianuarie 2010 - total: 3 034 de persoane, dintre care:

- masculină = 1 439 de persoane

- feminină = 1 595 de persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2010: 1 308

Sate componente: -Sacoșu Turcesc, Berini (1332), Icloda (1717, Ikloda), Otvești (1868, Eötvösdalva), Stamora Română (1407-1411, Stamur), Uliuc (1723-1735, Villock), Unip (1332, Wyneph);

Instituții școlare: Școli cu clasele I-VIII: Sacoșu Turcesc și Uliuc; Școli cu clasele I-IV: Berini și Otvești; Grădinițe cu program normal: Sacoșu Turcesc, Berini, Otvești, și Uliuc;

Instituții sanitare: Cabinete medicale: Sacoșu Turcesc (două); Cabinet stomatologic: Sacoșu Turcesc; Farmacie umană: Sacoșu Turcesc;

Instituții culturale: Cămine culturale: Sacoșu Turcesc, Berini, Icloda, Stamora Română, Otvești, Uliuc și Unip; Bibliotecă: Sacoșu Turcesc (fondată în anul 1962);

Biserici: Biserici ortodoxe române: Sacoșu Turcesc (1926), Icloda (o primă biserică ortodoxă la anul 1755; cea de azi, 1901), Uliuc (1922), Unip (1912), Berini (prima în sec. al XIX-lea, cea de azi din 1975), Stamora Română (1861); Biserică greco-catolică: Icloda (1830); Biserică romano-catolică: Otvești (1900); Biserică adventistă de ziua a șaptea: Sacoșu Turcesc (2000); Biserici baptiste: Sacoșu Turcesc (2000) și Berini (2002);

Ruga: Stamora Română (Sfintele Paști); Sacoșu Turcesc (20 iulie - Sfântul Ilie); Berini și Uliuc (15 august - Sfânta Maria Mare); Icloda și Unip (8 septembrie - Sfânta Maria Mică); Otvești (20 octombrie).

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI SACOȘU TURCESC

Koller Gabriel Adrian	primar	Koller Tristan-Sorin, consilier	PDL
Hădade Ghirasim	viceprimar	Popa Mariana, consilier	PSD
Dandu Emanoil, consilier	PDL	Rusu Maria, consilier	PDL
Gorun Ionel, consilier	PDL	Spanu Remus-Cătălin, consilier	PSD
Ilcău Claudiu Marcel, consilier	PSD	Vezure Ioan, consilier	PSD
Kása Adalbert, consilier	UDMR		

SACOȘU TURCESC

O RARITATE: FRITILLARIA MELEAGRIS

Primăvara, în zona Sacoșului Turcesc, dar și a satelor apropiate, cum ar fi Berini, Blajova, Cadar, Nițchidorf, pe malul pârâului Pogăniș, înfloresc laleaua peștiță (*Fritillaria meleagris*), plantă mediteraneeană ocrotită prin Convenția de la Berna, fiind pe cale de dispariție. Laleaua peștiță crește într-o arie protejată, pe o suprafață de 75,5 ha în Lunca Pogănișului, într-o pădure rară de stejar, frasin și jugastru, în amestec cu carpen, ulm, pârădureț, cireș și măr pădureț. În afară de Lunca Pogănișului, în România laleaua peștiță poate fi întâlnită în Cheile Turzii, la Tușnad, pe malul Oltului, în Valea Cernei. Pentru că petalele florii sunt de culoare violacee cu pete albe i se spune și „bibilică” sau „cuci”, de la păsările cu penaj peștiț, negru cu puncte albe. „Lunca Pogănișului așteaptă oamenii de inițiativă și investitori. Capacitatea potențială de încărcare a zonei este apreciată la o mie, două mii de vizitatori”, după cum aprecia **dr. biolog Vasile Ciupa** în volumul „**Timișoara verde**” (2005).

ZIARISTUL DIN BERINI

Cornel Bogdan s-a născut la Berini, comuna Sacoșu Turcesc, în anul 1957. A urmat școala gimnazială în satul natal, iar liceul la Gătaia, pe care l-a absolvit la anul 1975. Studiile universitare le-a făcut la Facultatea de Filologie a Universității de Vest din Timișoara, absolvită în 1982. Profesor de limba și literatura română. Debutează în presă la revista „Forum studențesc” (1979). Redactor la revista săptămânală de cultură „Orizont” (1990-1991). Face carieră jurnalistică în presa cotidiană: Evenimentul zilei (1991-1992), „Renașterea bănățeană” (1995-1999), „Focus Vest”, „Ziua de Vest”. În prezent, redactor șef și director executiv al cotidianului „Ziua de Vest”.

Satul natal al ziaristului este unul dintre cele mai vechi din Banat, cu o existență neîntreruptă și în timpul ocupației turcești, atunci când numeroase sate bănățene au fost distruse de turci, ajungând **predii**, terenuri pustii. Astfel, într-un document otoman din anul 1687 era amintit satul **Berjn**. Pe malul Pogănișului, către Blajova, se pare că se afla unul dintre forturile otomane de graniță, datând din vremea Beylerbeylikului de Timișoara. Locuitorii valahi ai așezării Berini din secolele XVII-XVIII se ocupau îndeosebi cu creșterea vitelor și comerțul cu lână.

SATUL CU SPAHII

O întrebare pe care și-o poate pune călătorul care trece prin Sacoșu Turcesc ar fi aceea legată de proveniența numelui așezării. De ce Sacoșu Turcesc și de ce nu Sacoșu Românesc? Mai ales că și istoricii unguri consemnau că în prima jumătate a secolului al XIX-lea Sacoșu era un **sat valah**, locuit de români greco-catolici în număr de 1 592, așa cum reiese din lucrarea istoricului maghiar Fényes Elek, „**Starea actuală statistică și geografică a resurselor Ungariei**”, tipărită la Pesta în anul 1839.

Explicația ar putea fi aceea că acest Sacoș, spre deosebire de Sacoșu Mare (Sa-

coșu Românesc sau Sacoșu Unguresc), s-a aflat în secolele XVI-XVII în partea din Banat stăpânită de beglerbegul de la Timișoara. Și că - susțin unele surse - la Sacoș, nu departe de fortul otman de graniță de pe malul râului Pogonici, ar fi existat o temniță otomană care ar fi purtat numele de **Sak**, de unde și numele cu care apare așezarea pe harta din anul 1690 a contelui **Luigi Ferdinando de Marsigli**, și anume **Szakos Turcicus**. Istoricul **dr. Ioan Hațegan** crede însă că la Sacoș, pe vremea otomanilor, soldații călăreți (spahii, foto) aveau de la beg o bucată de pământ primit în foloșință și al cărui uzufruct le revenea în schimbul participării la oaste și al apărării graniței de vest a beylerbeylikului Timișoarei.

